

Kaderle İlgili Bir Soru

“Allah-u Teâlâ ölüden diriye, diriden ölüyü çıkarır.” âyetinin, kâfirlerden mü'min, mü'minlerden kâfir evlât gelmesine de şümûlü var mıdır?

Evet vardır. Zira bu âyetin mânâsı küllîdir. Fertlere, hâdiselere, cemiyetlere, beşer tabakalarına, milletlere, devletlere ve medeniyetlere şümûlü vardır. Bu âyette beyân edilen hakikat, bir kanun-u İlâhî'dir. Bu kanun, kaderin plânı ile âlemde her an hükümfermadır. Biz bu âyetin mâsadaklarından bazılarını nümune olarak zikrederim:

Mânen ölmüş, kâfir ve fâsık babalardan, mü'min ve sâlih evlâtların, keza mü'min ve sâlih babalardan da fâsık ve kâfir evlâtların gelmesi her zaman vâkidir. Bunun bariz misâllerinden birisi **Azer** isimli putperest bir babadan **Hz. İbrahim** (a.s.) gibi ulül'azm bir peygamberin; kezâ, Hz. Nûh (a.s.) gibi büyük bir peygamberden de bir kâfir evlâdın gelmesidir. Öte yandan, insanların kerih ve çirkin gördüğü birçok vakalar, hayrı netice verirken, zahiren güzel görünen ve hayır telâkki edilen bazı hâdiselerin de neticeleri şer olabilmektedir. Yâni, felâketten saadet, saadetten de felâket çıkabilmektedir.

Bazı insanlar, hayatlarının bidâyetinde fîsk ve dalâlette iken sonraları tevbe ve istiğfar ile hidâyete erişmekte, başlangıçta hidâyete ve istikamet üzere giden bir kısım insanlar da, nefis ve şeytanın ifsadına kapılarak sonunda dalâlete düşmektedirler.

Bu âyetin âlemdeki hâdiseler içinde pek çok mâsadakları vardır. Cansız yumurtalardan hayatdâr kuşların teşekkülüne, sonra o kuşlardan tekrar yumurtaların yaratılmasına; keza nutfelerden hayvanların tevellüdüne, o hayvanlardan da tekrar nutfelerin halk edilmesine; geceden gündüzün, gündüzden de gecenin süzülmesine, kıştan yazın, yazdan kışın çıkartılmasına kadar şümûlü vardır.

Diğer taraftan vahşet ve dehşetin, zulmet ve cehaletin, taassub ve gabavetin bütün şiddet ve katılığı ile hüküm sürdüğü devr-i cahiliyetten, bütün âlemi nûra, hidâyete, saadet ve adaletle garkeden Asr-ı Saadet'in çıkması; Avrupa'ya ilim ve medeniyette üstünlük eden Endülüs'ün ise o elîm ve fecî âkıbete düşürülmesi, bu âyetin mâsadaklarından biridir.

Elhâsıl, bu hakikatin mâsadakları hadsizdir. Bu mâsadaklarla Cenâb-ı Hak, hâkimâne ef'âlini, âdilâne tasarrufatını, inayetskârâne icraatını ve nihayetsiz kudretini daima teşhir ve ilân etmektedir.

Şunu da belirtelim ki, bu mâsadakları tefekkür ederken meşiet-i İlâhiye yanında beşerin cüz'î iradesinin hissesini de dikkate almak gerektir. Tamamen meşiet-i

İlâhiye'nin esas olduğu hâdiseler teklife mahal değildir. Beşer bunlardan mesul tutulmaz. *Beşerin mesul tutulduğu filler, ancak irade-i cüz'iyeye taallûk edenlerdir.*